

Rasspecifik avelsstrategi RAS för

Australian kelpie

2018 - 2022

Innehåll

Inledning	4
Generellt om rasen	4
Rasens historia, bakgrund och utveckling	4
Kelpiens historia i Sverige	5
Övergripande avelsmål för rasen	5
Rasens population och avelsstruktur	5
Nulägesbeskrivning.....	6
Populationsstorlek och registreringssiffror	6
Användning av avelsdjur.....	7
Genomsnittlig kullstorlek och inavelstrend.....	8
Ålder första valpkull och generationsintervall	8
Avkommor per avelsdjur och barn-barn	8
Import av material från andra länder.....	11
Mål.....	12
Kortsiktiga och långsiktiga mål	12
Strategier	12
Prioriteringar och strategier för att nå målen	12
Hälsa	13
Nulägesbeskrivning.....	13
Generell beskrivning av helhetssituationen i rasen	13
Förekomst av hälsoproblem, sjukdomar och/eller defekter	13
Förekomst av reproduktionsproblem	16
Mål.....	16
Beskrivning av kortsiktiga och långsiktiga mål	16
Strategier	17
Prioriteringar och strategier för att nå målen	17
Mentalitet, bruksegenskaper och vallning	17
Mentalitet.....	17
Nulägesbeskrivning.....	17
Mål.....	23
Strategier	23
Bruksegenskaper	24
Nulägesbeskrivning.....	24
Mål.....	26

Strategier	26
Vallning	27
Nulägesbeskrivning.....	27
Mål	28
Strategier	28
Exteriör	29
Nulägesbeskrivning.....	29
Exteriörbedömning.....	29
Mankhöjd.....	29
Bedömningspunkter	30
Mål	32
Strategier	32
Sammanfattning	33
<i>Hälsa och funktion</i>	33
Plan för fortsatt arbete i klubben	34
Övrigt	34
Bilaga 1 – Utlåtande om RAS 2012	35

Inledning

Enligt SKK ska alla raser som registreras hos SKK ha en rasspecifik avelsstrategi (RAS). Detta RAS har utarbetats av Avelskommittén i Svenska kelpieklubben och har beslutats av klubbens styrelse. Förslaget har varit på remiss hos alla uppfödare i rasen som är medlemmar i rasklubben. Det har även legat tillgängligt på hemsidan under totalt cirka en månad med möjligt för alla att läsa och komma med synpunkter. Information om att RAS finns ute för synpunkter har gått ut via mail till alla medlemmar och har annonserats på sociala medier. Alla inkomna synpunkter har beaktats.

Utlåtande om föregående RAS från SKK finns i Bilaga 1.

Generellt om rasen

Ursprungsland:	Australien
Ursprungligt användningsområde:	Vallhund
Nutida användningsområde:	Brukshund, tjänstehund, vallning samt i princip alla hundsporter.
FCI nummer:	293
FCI klassifikation:	Grupp 1, sektion 1 med arbetsprov
Grupptillhörighet:	Grupp 1 Vall-, boskaps- och herdehundar

Rasens historia, bakgrund och utveckling

Kelpiens ursprung är inte fullt klarlagt men man vet med säkerhet att ett par släthåriga black & tan-färgade vallhundar importerades till Australien från Skottland på tidigt 1800-tal. En hane efter dessa två hundar parades sedan i sin tur med en inhemsk tik. Tiken var utseendemässigt av likadan typ som importerna och anses troligen också härstamma från liknande hundar, s.k. "Scotch Dog Collies". Parningen resulterade i en kull och en tik ur denna kull hamnade hos förvaltaren på Wollongong Station, C.B.W. King. Tikvalpen döptes till Kelpie vilket betyder vattenande/vattendjävul på gaeliska, och var ett vanligt namn på vallhundstikar vid den här tiden. Kelpie deltog i det första vallhundsprovet 1872 eller 1873 (uppgifterna är oklara på den punkten) i Forbes, New South Wales och imponerade stort vilket ledde till att hennes valpar blev efterfrågade. De såldes under beteckningen Kelpie's pups (Kelpies valpar) och på så sätt fick rasen sitt namn.

Första standarden för rasen skrevs 1902 då man fortfarande avlade enbart på vallningsförmågan och modellen var en funktionellt arbetande hund. Sedan dess har bara smärre förändringar gjorts i standarden och fotografier av King's Kelpie visar att typen fortfarande är sig lik. I Australien är kelpien alltså en outhärlig medhjälpare på fårfarmerna.

Kelpiens historia i Sverige

Kelpien är en relativt ny och liten ras i Sverige sett till antalet registreringar, de första kelpiesarna kom till Sverige 1973 då Byrosi Barkem och Pavesi Tar Baby, en hane och en tik, importerades. Barkem har tillsammans med en annan import, Nymagee Oongarra, betytt mycket för den svenska kelpiestammen.

Från början registrerades alla som Australian Kelpie men fr.o.m. 2000 registreras hundar med Working Kelpie Council (WKC) härstamning i Svenska kennel klubbens (SKK) annexregister. Omregistrering av Australian Kelpie med WKC härstamning till Australian Stock dog/Working Kelpie (numera endast Working kelpie), genomfördes av SKK och Nordiska Working Kelpie Rådet (NWKR).

Genom sin storlek och kapacitet har Australian kelpie visat sig vara en framgångsrik allroundhund. Rasen har inte bara erhållit framgångar som vallhund utan även inom lydnad, agility, freestyle och de flesta bruksgrenarna. Australian kelpies har också blivit svenska mästare inom både spår, sök och rapport, representanter för rasen har dessutom utsetts till bästa brukshund vid flertalet tillfällen. Som lydnadshund har Australian kelpien inte bara blivit Svensk Mästare utan även Världsmästare. Rasen har dessutom visat att den fungerar utmärkt som tjänstehund både inom bevakning och räddning.

Övergripande avelsmål för rasen

Målet är att bibehålla och främja Australien kelpie som en hårt arbetande vall och brukshund med en stabil mentalitet och exteriör som är hållbar och funktionell för arbete.

Rasens population och avelsstruktur

Att ha en tillräckligt hög genetiskt variation är viktigt för att kunna bibehålla en population frisk i längden. Blir den genetiska variationen mycket liten kommer det att vara svårt att undvika en ökad inavel och populationen kan i slutänden drabbas av en inavelsdepression. En effektiv population som motsvarar 100 individer anses generellt vara ett minimum för att en population ska vara livskraftig över tid. Vid en effektiv population som motsvarar 50 individer anses en population vara direkt utrotningshotad. För att öka den effektiva populationen är det viktigt att så många olika hundar som möjligt används i avel och att ingen tillåts bli avelsmatador. Att använda hundar som är obesläktade med populationen i avel är ytterligare ett sätt att öka den effektiva populationen.

Nulägesbeskrivning

Populationsstorlek och registreringsciffror

Enligt beräkning i lathunden ligger den använda effektiva populationen/avelsbasen under perioden 2012 - 2016 på cirka 52 och den tillgängliga på cirka 63 om man räknar bort HD-belastade individer i lathunden. Registreringsciffrorna har varierat mellan 106 och 185 per år underperioden 2007-2016 åren. Under perioden 2012-2016 har i genomsnitt 132 Australian kelpies registrerats per år.

Uträkning av effektiv avelsbas i Lathunden:

Effektiv Avelsbas (Ne)									
Australian Kelpie									
Beräknad enbart på svenskfödda hundar.									
Period	Alla		Beräknade		Avelsbas Ne		Inavel %	Max antal valpar	Rek. Max antal valpar
	Kullar	Valpar	Kullar	Valpar	Utnyttjad	Tillgänglig			
2012-2016	132	693	125	679	52	63	1,6	36	14
Kommentarer									
<p>Den effektiva populationen eller avelsbasen är inte ett mått på antal hundar i avel. Det skildrar i stället den takt med vilken en djurstam förlorar ärftlig variation. Vid en avelsbas på exempelvis 50 förlorar djurstammen ärftlig variation i en takt som om bara 25 hanar och 25 honor användes i samtidig avel under slumpparning. När avelsbasen eller den effektiva populationen (Ne) når värden kring 500 eller högre innebär det därför inte att så många djur använts i avel. Den praktiska innebörden är att nästan ingen ärftlig variation går förlorad mellan generationerna. Sådana djurstammar kan därför fortleva över århundraden utan märkbara genetiska skador.</p> <p>Höga värden för Ne kan ibland uppnås för små djurstammar. Det sker då avkommans inavel är obetydligt högre, eller kanske till och med lägre, än föräldragenerationens. Vanligen förekommer sådana värden bara i stammar som tillförs nya obesläktade individer genom importer. Den Tillgängliga avelsbasen blir då som regel lägre än den Utnyttjade. Orsaken är då att den Tillgängliga avelsbasen beräknas för två slumpavalade generationer framåt utan fortsatt tillskott av importer. Det leder till ökande släktskap mellan de individer som paras och därför också till normalt till en högre inavel hos avkomman än i föräldragenerationen.</p> <p>Den eftersträlvade nivån för Ne bör vara minst 100. Vid värden under 50 är rasens vitalitet allvarligt hotad på grund av alltför snabba genförluster.</p>									

Figur 1. Beräkning och beskrivning av effektiv population i dataprogrammet Lathunden

Registreringsstatistik för åren 2007–2016 från Avelsdata

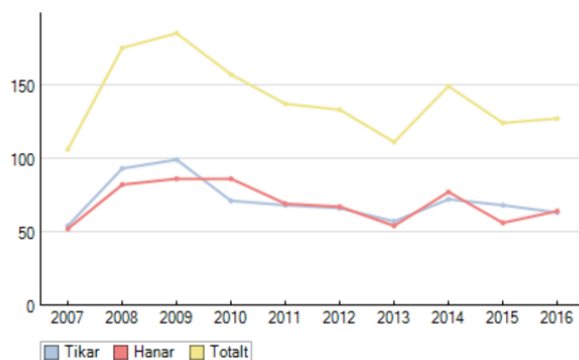

Statistik registrering

Registreringsår: -

Antal reg/år	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Tikar (varav importer)	54 (2)	93 (1)	99	71	68 (2)	66 (4)	57 (2)	72 (4)	68 (2)	63 (2)
Hanar (varav importer)	52 (2)	82	86 (2)	86 (2)	69 (3)	67 (2)	54	77 (3)	56 (3)	64 (3)
Totalt	106 (4)	175 (1)	185 (2)	157 (2)	137 (5)	133 (6)	111 (2)	149 (7)	124 (5)	127 (5)

Importer kan visas fr.o.m. 2004

Figur 2. Registreringen av Australian kelpies 2007-2016. Importer inom parentes. Statistik från Avelsdata.

Användning av avelsdjur

Fördelningen mellan tikar och hanar i avel är ojämn, under perioden 2007-2016 har 12 % av tikarna gått i avel men endast 7,8 % av hanarna.

Fördelning av tikar och hanar (antal) i avel per registreringsår i figur 4 och andelar i avel de senaste 10 åren figur 5.

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Kullar	22	28	28	25	24	19	18	22	20	21
Tikar	21	27	28	25	24	19	17	22	20	21
Hanar	18	20	24	23	19	16	16	17	16	15

Figur 4. Användning av hanar och tikar 2007-2016

Totalt =	1381	i %
Hanar =	679	49,2
Tikar =	702	50,8
Hanar i avel =	53	7,8
Tikar i avel =	84	12
Kullstorlek =	5,9	

Figur 5. Andel hundar i avel 2007-2016

Genomsnittlig kullstorlek och inavelstrend

Den genomsnittliga kullstorleken i rasen är i dagsläget 5,9 valpar. Ökningen av inavelsgrad har de senaste 10 åren varierat mellan 0,8% och 1,9%.

Genomsnittlig kullstorlek och inavelsgrad per födelseår:

År	Antal	Inavel %	Kull
2007	125	1	5,5
2008	159	1,4	5,7
2009	175	1,2	6
2010	157	0,8	6,1
2011	142	0,8	5,7
2012	133	1,5	6,8
2013	111	1,3	6
2014	137	1,2	6
2015	112	1,6	5,6
2016	130	1,9	5,7
$\bar{M} =$	138	1,3	5,9

Figur 3. Antal födda kelpievalpar, inavelsgrad och kullstorlek 2007-2016.

Ålder första valpkull och generationsintervall

Majoriteten av hundarna som används i avel är över 3 år vid den första valpkullen, medelålder för första valpkullen är ca 3,7 år för hanar och ca 4 år för tikar. Den genomsnittliga generationstiden ligger på cirka 5 år. Under perioden 2007-2016 har inga tikar (av 84 som är födda och har använts i avel) under 2 år fått någon kull och 8 av de 53 hanar som är födda och har använts under perioden har fått en kull innan 2 års ålder.

Avkommor per avelsdjur och barn-barn

En avelsmatador är en hund (hane eller tik) som under sin livstid producerar mer än 5 % av alla valpar som föds under en 5 års period alternativt det dubbla antalet barnbarn. Perioden 2007-2016 motsvarar det 37 avkommor eller 76 barnbarn. När en hund blir en avelsmatador så kan det ha en stor inverkan på populationen om det visar sig att hunden har defekta gener som leder till sjukdom hos avkommor eller

ättlingar. Det blir mycket svårt att i senare generationer undvika inavel på avelsmatadorer vilket ökar risken för dubbling av defekta gener.

En stor del av alla valpar som föds är avkommor eller barnbarn till avelsmatadorer. Över en fjärdedel av alla valpar födda 2007-2016 är avkommor till en hane som är avelsmatador och nästan hälften av alla valpar födda 2007-2016 åren är barnbarn till en hane som är avelsmatador.

Statistik på användningen av hanar som är avelsmatadorer för perioden 2007-2016 från Lathunden.

Figur 6. Användning av avelsmatadorer (hanar) 2007-2016 beräknat i Lathunden

De 10 tikarna födda 1997 och senare med flest avkommor registrerade i Sverige:

RegNr	Namn	Född År	Valpantal	Barnbarn
S49686/2003	Leagården's Ewa	2003	42	108
S40960/98	Cefeus Thyndra	1998	40	148
S58890/2009	Leagården's Black & Tan Impression	2009	39	0
S50710/97	Chiffer's HESSIE	1997	30	50
S35565/99	Evallens Chocolate Gasta	1999	29	108
S49135/2004	Ringbarka Aussie Star	2004	29	30
S11477/2005	Evallens Tan Mait's Magic Midwifery	2004	27	29
S38164/2002	Evallens Chocolate Ingenting	2002	26	23
S46509/2005	Evallens Red & Tan Och Onanza	2005	26	22
S23631/2005	Cefeus Flojo	2005	24	49

Figur 7. De 10 tikar födda 1997 med flest avkommor registrerade i Sverige. Röda siffror indikerar ett antal som överskrider gränsen för att bli avelsmatador.

Totalt har 61 av tikarna födda 1997 och senare minst 14 avkommor.

De 10 hanarna födda 1997 och senare med flest avkommor registrerade i Sverige:

RegNr	Namn	FöddÅr	Valpantal	BarnBarn
S68754/2007	Nellarou Modem	2006	76	128
S11009/2003	Ringbarka Saintly	2001	67	139
S29353/2000	Colonydane Outback Jack	1998	66	129
S23627/2005	Cefeus Fang	2005	53	44
S17732/97	Leagården's Brasse	1997	48	186
SE20061/2011	Tomolga Poetry In Motion	2007	41	3
S36745/2000	Rambechs Faxé	2000	40	77
SE11542/2010	Ballare Stukova	2006	39	20
S11698/2005	Busligans Bocca	2004	38	75
S38012/2007	Orchis Norne	2007	30	0

Figur 8. De 10 hanar födda 1997 med flest avkommor registrerade i Sverige. Röda siffror indikerar ett antal som överskrider gränsen för att bli avelsmatador.

Totalt har 56 av hanarna födda 1997 och senare minst 14 avkommor.

De 20 kelpies födda 1997 och senare med flest barnbarn:

RegNr	Namn	Kön	Född År	Valpantal	Barnbarn
S17732/97	Leagården's Brasse	H	1997	48	186
S11010/2003	Ringbarka So Im Magic	T	2001	18	158
S40960/98	Cefeus Thyndra	T	1998	40	148
S11009/2003	Ringbarka Saintly	H	2001	67	139
S29353/2000	Colonydane Outback Jack	H	1998	66	129
S68754/2007	Nellarou Modem	H	2006	76	128
S49686/2003	Leagården's Ewa	T	2003	42	108
S35565/99	Evallens Chocolate Gasta	T	1999	29	108
S27391/2006	Ringbarka Born T Perform	H	2004	29	103
S41453/98	Oatland Blackjack	H	1998	22	99
S34716/2001	Trukelp Nugget	H	1997	16	85
S17068/99	Cefeus Up To Date Mix	H	1999	29	81
S36745/2000	Rambechs Faxé	H	2000	40	77
S11698/2005	Busligans Bocca	H	2004	38	75
S59549/2000	Cefeus Varga	T	2000	22	74
S37511/2003	Aussie Action's Red Ilandra	T	2003	15	74
S37883/2002	Wingdari Outback Dream	T	2002	18	71
S24627/2004	Glimmergruvans Öjje	H	2004	21	70
S13704/2002	Cefeus Wilda	T	2001	18	67
S25351/97	Cadjees Cappucino	H	1997	27	65

Figur 9. De 20 kelpies födda 1997 och senare med flest barnbarn. Röda siffror indikerar ett antal som överskrider gränsen för att bli avelsmatador.

Import av material från andra länder

Varje år importeras ett antal kelpies till Sverige. Perioden 2007-2016 har det importerats mellan 2 och 5 kelpies per år. Hur dessa är besläktade med den befintliga populationen varierar kraftigt. Det finns de som är avkommor eller barnbarn efter svenska hundar och de är nära besläktade med den svenska populationen. Sen importeras det en del nytt genetiskt material både Australian kelpies och Working kelpies (som i vissa andra länder registreras som Australian kelpies och behåller det rasnamnet när de tas in i Sverige).

Statistik registrering

Registreringsår: 2007 ▼ - 2016 ▼ Visa

Antal reg/år	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Tikar (varav importer)	54 (2)	93 (1)	99	71	68 (2)	66 (4)	57 (2)	72 (4)	68 (2)	63 (2)
Hanar (varav importer)	52 (2)	82	86 (2)	86 (2)	69 (3)	67 (2)	54	77 (3)	56 (3)	64 (3)
Totalt	106 (4)	175 (1)	185 (2)	157 (2)	137 (5)	133 (6)	111 (2)	149 (7)	124 (5)	127 (5)

Importer kan visas fr.o.m. 2004

Figur 10. Importer de senaste 10 åren är de siffror som är inom parentes.

Importer 2007-2016 samt deras avkommor barnbarn och släktskapsgrader (31 december 2016)

RegNr	Namn	Registrerad År	Valpantal	Barnbarn	Släktskapsgrad
S48240/2007	Wingdari Diggers Xmas	2007	0	0	-78
S48241/2007	Wingdari Xmas Downunder	2007	0	0	-78
S68754/2007	Nellarou Modem	2007	76	104	91
S68755/2007	Nellarou Cuddle Pie	2007	24	27	91
SE11542/2010	Ballare Stukova	2010	33	14	-40
SE63456/2010	Deepeyes Beyond Any of You II	2010	0	0	33
SE18962/2011	Outback-Workaholic's Halls creek Vip	2011	27	27	-61
SE20061/2011	Tomolga Poetry In Motion	2011	41	3	-34
SE17250/2012	Coc-Free Draco Star	2012	0	0	-54
SE26054/2012	Skovfarmen's Black Jemma	2012	0	0	34
SE43242/2012	Deepeyes Dance With Dragons III	2012	0	0	82
SE30237/2013	Musnat Dee Why	2013	0	0	-6
SE42833/2014	Skovfarmen's Brown Nooroo Noname	2014	0	0	64
SE43174/2014	Skovfarmen's Chocolate Nymeria	2014	0	0	64
SE43401/2014	Skovfarmen's Chocolate Nariko	2014	0	0	64
SE44735/2014	Deepeyes Clash of Kings I I I	2014	0	0	46
SE47562/2014	Didaktic's Jamie	2014	0	0	94
SE18330/2015	Dragonheart Hope For Future	2015	27	0	-100
SE52855/2015	Deepeyes Meaning of Life v I	2015	0	0	49
SE55334/2015	Belatar's Loadstar	2015	0	0	-100
SE56661/2015	Chocomate's Giron	2015	0	0	83

SE57551/2015	Chocomate's Ilandra	2015	0	0	83
SE10791/2016	Chocomate's Aero	2016	0	0	83
SE15295/2016	Lorroy On The Run	2016	10	0	-96
SE15878/2016	Nallikallion Lollipop	2016	0	0	?
SE19432/2016	Chocomate's Rejza	2016	0	0	83
SE44826/2016	Skovfarmen's Chocolate Quick Harry	2016	0	0	64

Figur 11. Importer de senaste 10 åren samt antal avkomor barnbas och släktskapsgrader-
Släktskapsgraden är hundens medelinavelsgrad mot 140 tikar i rasen i förhållande till medelinavelsgrad i hela populationen. En släktskapsgrad över 0 innebär att den hunden har en högre medelinavelsgrad med hela populationen än vad rasens medelinavelsgrad är. Användning av den hunden i avel kommer därmed att leda till en minskning av den effektiva populationen. De röda värdena markeras i lathunden som hundar som med avseende på populationen inte bör användas i avel, de gröna är de som med hänsyn till populationen är ok att använda och de vita är gränsfall. Även antalet avkomor som hunden redan har tas hänsyn till. (släktskapsgraderna är beräknade på läget i rasen den 31 december 2016)

Mål

Kortsiktiga och långsiktiga mål

Kortsiktiga mål (inom 5 år)

- Fler olika hundar (tikar och hanar) ska användas i avel. 15% av tikarna och 12% av hanarna går i avel.
- Att antalet hanar i avel ska närma sig antalet tikar i avel, se ovan.
- Fortsätta hålla inavelsgraden på under 2 %.
- Att det årligen används minst 2–3 olika hundar i avel som över 5 generationer har 0 % i inavelsgrad med den svenska populationen.
- Den effektiva populationen ska närma sig 100 individer

Långsiktiga mål (inom 10 år)

- Den effektiva populationen ska ligga stadigt på över 100 individer
- Matadoraveln baserat på både antalet avkomor och barnbas har upphört

Strategier

Prioriteringar och strategier för att nå målen

- Information, uppfödarträffar mm.
- Motarbete slentriankastrering genom information
- Ha aktuella hanhundslistor
- Ha aktuella tiklister
- Uppmuntra till avel på lämpliga individer (som tar rasen närmare målen i RAS)
- Ta fram ett mentorssystem för nya uppfödare.

- Ta fram nya kriterier för valphänvisning för att främja den genetiska variationen och utvärdering av avelsdjur.
- Öka andelen MH beskrivningar och HD-röntgen genom att informera valpköpare och uppfödare.
- Tydliga riktlinjer för utvärdering av kullar innan vidare avel
- Avråd till upprepning av kombinationer samt liknande kombinationer
- Motverka matadoravel både gällande avkommor och barnbarn
- Främja avel på så många olika individer som möjligt

Hälsa

Nulägesbeskrivning

Generell beskrivning av helhetsituationen i rasen

Kelpie anses vara en i huvudsak frisk och sund ras vilket också styrks av försäkringsbolagens statistik då det gäller sjukdomar och skador. Kelpiens allra främsta orsak till att behöva veterinärvård är trauman enligt Agria Breed Profile.

En del sjukdomar finns dock, dessa presenteras under detta avsnitt.

Förekomst av hälsoproblem, sjukdomar och/eller defekter

Höftledsdysplasi (HD)

Höftledsdysplasi är en felaktig utveckling av hundens höftled. Felet upptäcks sällan hos valpar utan uppkommer under hundens uppväxt. Höfternas ledstatus graderas som grad A, B, C, D eller E av den avläsande veterinären, där grad A och B står för normala höfter, C för lindrig dysplasi, D för måttlig dysplasi och E för kraftig dysplasi.

För att få registrera avkomma krävs att föräldradjuren är friröntgade, d.v.s. HD grad A eller B.

Nuläge

Andelen röntgade kelpie har tidigare legat på en relativt hög nivå, i snitt 74 %, för hundar registrerade åren 2011–2015. Statistiken varierar dock från år till år. Det skall också hållas i åtanke att kelpien är en numerärt liten ras och varje individ har ett relativt stort genomslag i statistiken.

Rasen har en relativt låg andel HD som i genomsnitt under 2011-2015 åren har legat på 11,7 % med en spridning på mellan 7 och 14 %. Eftersom rasen är liten är det av stor vikt att HD-frekvensen inte ökar.

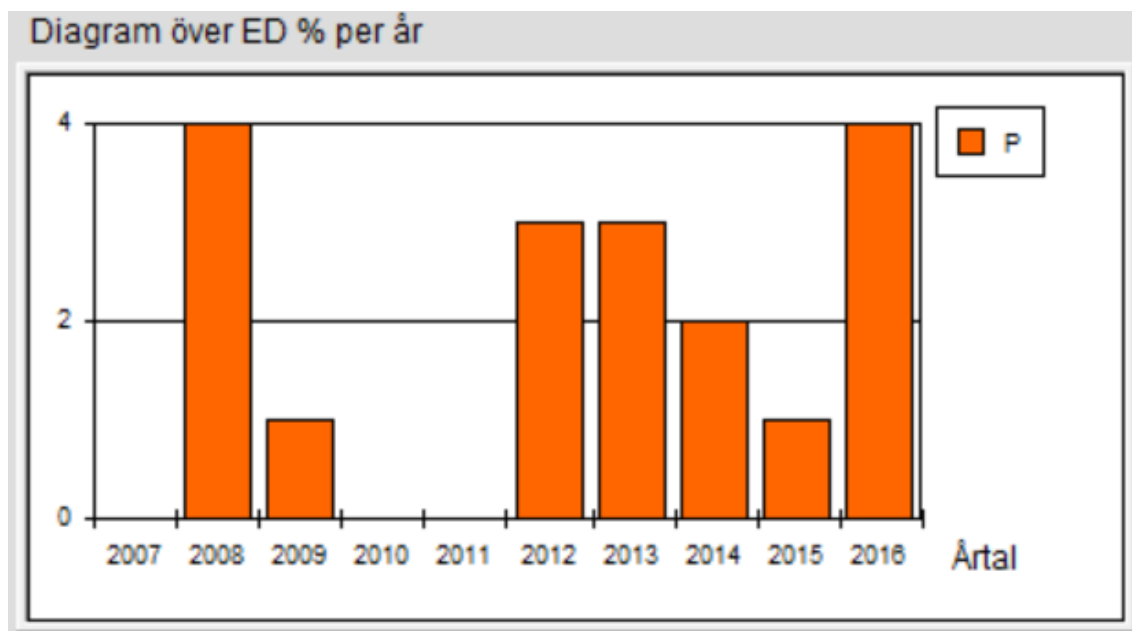
Fördelning av resultat från HD-röntgen för hundar registrerade 2007–2016:

Statistiken omfattar årsvis registrerade hundar.					Procent hundar fördelade på HD-grader									
År	Hundar	Rtg	Rtg %	HD %	Ua	I	II	III	IV	A	B	C	D	E
2007	106	82	77	6	0	0	0	0	0	61	33	4	2	0
2008	175	123	70	9	0	0	0	0	0	55	37	8	1	0
2009	185	137	74	6	0	0	0	0	0	65	29	6	0	0
2010	157	108	69	7	0	0	0	0	0	72	21	5	1	1
2011	137	92	67	14	0	0	0	0	0	54	32	12	2	0
2012	133	92	69	7	0	0	0	0	0	63	30	7	0	0
2013	111	90	81	14	0	0	0	0	0	51	34	12	2	0
2014	149	110	74	13	0	0	0	0	0	49	38	11	2	0
2015	124	101	81	11	0	0	0	0	0	56	33	10	1	0
2016	128	73	57	15	0	0	0	0	0	37	48	11	4	0

Figur 12. Fördelning av resultat från HD-röntgen för hundar registrerade 2007-2016

Armbågsdysplasi (ED)

Enstaka fall av armbågsdysplasi finns rapporterade men rasen har inget fastställt hälsoprogram mot sjukdomen och behov av sådant anses inte finnas i dagsläget. Tills vidare räcker den röntgen som sker. Rasklubben rekommenderar att avelsdjur ED-röntgas. Affekterade hundar skall inte användas i avel.

Figur 13. Fördelning av resultat från ED-röntgen för hundar registrerade 2007-2016

Patella luxation

Patellaluxation förekommer i enstaka fall. Affekterade hundar skall inte användas i avel.

Ögonsjukdomar

Ögonsjukdomar förekommer i enstaka fall inom rasen, vid avel skall SKK's generella rekommendation beaktas.

Hjärtfel

Statistik från Agria Breed Profile visar att Australian Kelpie drabbas av hjärtfel i högre grad än medelrasen. Enligt Agria Breed Profile är hjärtfel i lägre grad en anledning till att en kelpie avlivas än hos medelrasen. En vanlig diagnos på hjärtan hos kelpien är endokardos/mitralisinsufficiens. Det är en sjukdom som ger en gradvis försämring av hjärtats funktion. Hos gamla hundar kan processen ses som en del av hundens åldrande. Statistik från försäkringsbolag, hälsoenkäter och annan insamling av sjukdomsdata visar på att det förekommer att även yngre hundar i rasen är drabbade av sjukdomen. Åldern för insjuknande anses till stor del bero på ärftliga faktorer. Det är viktigt att problemet i rasen kartläggs och att det finns strategier för att minimera risken att hundar som insjuknar i ung ålder går i avel. Rekommendationer innan avel presenteras på rasklubbens hemsida under avelsrekommendationer. Resultat från hjärtultraljud och auskultation (lyssna), både från hundar med hjärtfel och de utan, bör delges rasklubben som en del av kartläggningen. Rasklubben avser att söka om hälsoprogram på nivå 1 i någon form av hjärtundersökning.

DCM

DCM står för dilaterad cardiomyopati vilket innebär hjärtmuskelsvaghet. För att fastställa diagnos krävs obduktion av hjärtat efter att hunden avlidit. Hunden är oftast symptomfri tills den får hjärtsvikt. Sjukdomen är ärftlig och affekterade hundar skall inte användas i avel. Enligt statistiken är ett fåtal kelpies diagnostiserade med DCM, men det är oklart om diagnosen är ställd genom obduktion eller om diagnosen beror på att hunden hade ett dilaterat hjärta vid ultraljudsundersökning, vilket skulle kunna bero på andra hjärtsjukdomar än DCM. Vid misstanke om att DCM är orsaken till att hundar under 8 år avlider hastigt bör obduktion av hjärtat ske för att säkerställa rätt diagnos.

Epilepsi

Epilepsi finns i två former, en primär och en sekundär. Den primära är ärftlig och visar sig oftast på unga hundar mellan 1–2 år, den sekundära är inte ärftlig utan orsakas av andra sjukdomar, t.ex. hjärntumör eller trauma mot huvudet och visar sig oftast på äldre hundar. Epilepsi yttrar sig i form av mer eller mindre kraftiga kramper i hela eller delar av kroppen. Hunden kan ramla omkull och få ryckningar i ben, nacke och mun, ett så kallad Grand Mal anfall. I lindrigare form kan hunden uppfattas som okontaktbar eller försöka fånga flugor som inte finns (flysnapping). Affekterade hundar ska inte användas i avel. Hundar med 1 kull- eller helsyskon med epilepsi bör vänta med avelsdebut till minst 4 års ålder, för att se att det inte dyker upp flera affekterade hundar i syskonskaran. Hundar med två eller fler kullsyskon/helsyskon med epilepsi

bör inte användas i avel. Hundar som har lämnat 2 eller fler avkommor med olika partners som insjuknat i epilepsi bör inte användas vidare i avel. Diagnostiserade fall bör rapporteras till uppfödaren samt rasklubben.

Cirka 1-2 % av kelpies diagnostiseras med neurologisk sjukdom enligt Agrias veterinärvårdsstatistik (2006-2011).

Tandförluster

Enstaka förluster av P1 och P2, förutsatt att förlusterna inte sitter bredvid varandra, anses som ett ringa fel. Tandförluster är också ärftligt och finns i viss mån i rasen, hänsyn skall tas även här till både individ och familjebild i avelsarbetet.

Kryptorchism

Kryptorchism innebär att hanhunden inte har båda testiklarna nere i pungen. Den ena testikeln ligger kvar i bukhålan, i undantagsfall kan båda ligga kvar i bukhålan. Kryptorchism ses som ett allvarligt fel och det är otillåtet att avla på belastade individer, hänsyn skall också tas till familjebilden då det anses vara ärftligt. Hanhund i avsaknad av en eller båda testiklar är inte godkänd i avel och avkomma beläggs med registreringsförbud.

Förekomst av reproduktionsproblem

Enligt Agrias veterinärvårdsstatistik så drabbas cirka 4% av tikarna av sjukdom i reproduktionsorganen och knappt 2 % av hanarna.

Prostataproblem

Förekomsten av prostataproblem ökar med åldern på hundarna. Sjukdomen i sig orsakar inte reproduktionsproblem, men eftersom kastrering är en vanlig behandlingsmetod så påverkar sjukdomen helt klart fertiliteten hos individen och även i populationen.

Livmoderinflammation

Livmoderinflammation förekommer i rasen. Sjukdomen i sig orsakar inte reproduktionsproblem, men eftersom kastrering är en vanlig behandlingsmetod så påverkar sjukdomen helt klart fertiliteten hos individen och även i populationen.

Mål

Beskrivning av kortsiktiga och långsiktiga mål

Kortsiktiga mål (5 år)

- Sänka andelen HD-fel så de stadigt ligger under 10 % samt öka andelen röntgade hundar till 75 %

- Påbörja arbetet med att kartlägga förekomsten av hjärtproblem i rasen.
- Kartlägga rasens hälsa med årliga hälsoenkäter för tre åldersgrupper med en svarsfrekvens på minst 50 %

Långsiktiga mål (10 år)

- Sänka andelen HD-fel så de stadigt ligger under 8 % samt öka andelen röntgade hundar till 80 %
- Ha en tydlig översikt av vilka hälsoproblem som finns i rasen och ha strategier för att hantera dessa.

Strategier

Prioriteringar och strategier för att nå målen

- Informera uppfödare om vikten av HD-röntgen, samt att hänsyn tas till resultatet hos både avelshunden och släktingar samt avkommor.
- Informera valpköpare om vikten av HD-röntgen.
- Valpköpare ska också kunna få information om HD-statistik för att kunna välja att köpa valpar från kullar med en låg risk för HD-fel, baserat på statistik.
- Samarbeta med uppfödarna, som i sin tur ska uppmana valpköpare till aktuella kullar att fylla i hälsoenkäten.

Mentalitet, bruksegenskaper och vallning

Mentalitet

Enligt rasstandard är kelpien en mycket uppmärksam och livlig hund som är välvilligt inställd till människor. Kelpien är en arbetande hund och bör ha de mentala egenskaper som krävs för hårt arbete. Rädslor samt svårigheter med avreaktioner hör inte hemma hos en arbetande ras.

Nulägesbeskrivning

Mentalbeskrivning hund (MH)

Kelpien ska ha känd mental status, d.v.s. ha genomgått ett MH för att få användas i avel enligt SKK:s registreringsbestämmelser. Känd mentalstatus är även ett krav för att få delta på SBK:s bruksprov efter fyllda 18 månader. Hunden måste vara minst 12 månader gammal för att få genomföra MH. Det optimala är att beskriva hunden mellan 12–18 månaders ålder, dock finns ingen övre gräns. Utförandet av MH går till så att hundens reaktion i olika situationer, t.ex. hälsning, lek, jakt, rädsla, nyfikenhet och

skott, beskrivs och förs in i ett förtryckt protokoll. En MH-beskrivning innebär ingen bedömning, hunden får bara noteringen "Känd mental status" efter genomförd beskrivning. För att få användas i avel krävs för hundar födda från och med den januari 2016 "känd mental status för avel" vilket innebär att det måste finnas kryss i alla rutor på MH-protokollet.

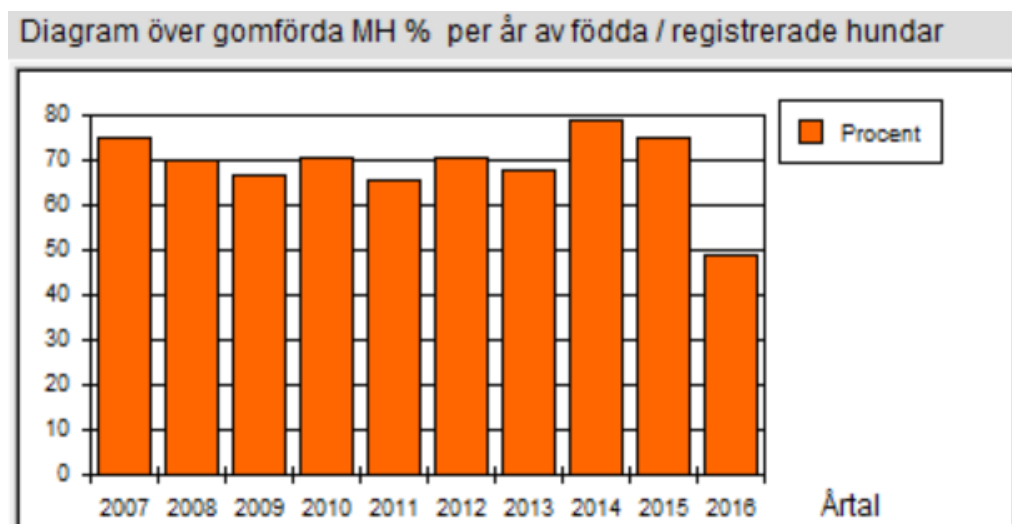
Antal MH beskrivna kelpie

I dagsläget beskrivs drygt 70 % av alla kelpies. Nedan ses andelen MH-beskrivna hundar per registreringsår samt deras egenskapsvärden i figur 14. I figur 15 ses en tabell över andelen kelpies som gjort MH per registreringsår

Statistiken omfattar årsvis registrerade hundar.												
År	Hundar	Startade	Starter	Genomförd & %	Avbryter & %	1	2	3	4	5		
2007	106	80	80	80	75	0	0	3,7	3,4	2,6	3,4	1,8
2008	175	124	125	122	70	3	2	3,7	3,3	2,4	3,4	1,9
2009	185	126	130	124	67	6	5	3,6	3,3	2,6	3,5	1,9
2010	157	112	113	112	71	1	1	3,7	3,3	2,3	3,5	1,8
2011	137	91	91	91	66	0	0	3,7	3,3	2,3	3,5	1,9
2012	133	96	96	95	71	1	1	3,7	3,3	2,3	3,5	1,8
2013	111	77	77	76	68	1	1	3,6	3,3	2,5	3,6	1,6
2014	149	121	126	118	79	8	6	3,7	3,3	2,4	3,5	1,8
2015	124	94	94	93	75	1	1	3,7	3,4	2,5	3,6	1,7
2016	128	63	63	63	49	0	0	3,7	3,4	2,3	3,6	1,8

Hundar= antalet födda/registrerade
 Startade=antal MH-beskrivna
 Starter = antal beskrivningar
 Genomförda = med kompletta protokoll
 Genomförda % = % av antal hundar/år
 Avbryter= avbryten MH-beskrivning
 Avbryter % = % av antalet starter
Egenskaper
 1 = Social kontakt
 2 = Lekfullhet
 3 = Förföljer & griper
 4 = Nyfiken/Orädd
 5 = Hot/Aggression

Figur 14. Tabell över genomförda MH % per registreringsår samt deras egenskapsvärden.

Figur 15: Diagram över genomförda MH per registreringsår. Observera att y-axeln enbart visar upp till 80 %.

MH-profil för rasen

Rasklubben har tagit fram en MH-profil för rasen (Figur 16) som ska fungera som en hjälp vid analyser av MH resultat. Målet är inte att de idealvärdena ska vara ett medel för rasen utan de gröna rutorna motsvarar det ideala värdet, de gula rutorna är värden som anses vara bra, de vita rutorna är acceptabla/mindre bra värden och de röda är värden som ej kan anses vara acceptabla. Målet är i huvudsak att det är hela kullars värden som bör analyseras med hjälp av denna profil, inte enstaka individer.

Idealprofil på MH för Australian kelpie:

	1	2	3	4	5
1a. KONTAKT Hälsning	Avvisar kontakt med mörning och eller bitförsök. Utförs ej inom tid	Undviker kontakt genom att dra sig undan.	Accepterar kontakt utan att besvara. Drar sig inte undan.	Tar kontakt själv eller besvarar kontaktförsök.	Överdrivet kontaktagande, ex. hoppar, gnäller, skäller.
1b. KONTAKT Samarbete	Följer inte med trots flera försök att locka. Ej genomfört inom tid.	Följer med motvilligt.	Följer med, men är inte engagerad i testledaren.	Följer med villigt. Engagerar sig i testledaren.	Följer med villigt, är överdrivet engagerad i testledaren, ex. hoppar, gnäller, skäller.
1c. KONTAKT Hantering	Avvisar med mörning och eller bitförsök. Hantering ej genomförd	Undviker, drar sig undan eller söker stöd hos föraren.	Accepterar hantering.	Accepterar, svarar med kontaktbeteende.	Accepterar, svarar med överdrivet kontaktbeteende.
2a. LEK 1 Leklust	Leker inte.	Leker inte, men visar intresse.	Startar långsamt, blir aktiv, leker	Startar snabbt, leker aktivt.	Startar mycket snabbt, leker mycket aktivt.
2b. LEK 1 Gripande	Griper inte.	Griper inte, nosar bara på föremålet	Griper tveksamt eller med framtänderna	Griper direkt med hela munnen.	Griper direkt, huggar föremålet i farten.
2c. LEK 1 Gripande och dragkamp	Griper inte.	Griper tveksamt, släpper, håller, men drar inte emot.	Griper, drar emot, men släpper och tar om. Alt. nuggar.	Griper direkt med hela munnen och drar emot tills testledaren släpper.	Griper direkt med hela munnen, drar emot, rycker, alt. ruskar – även under den passiva delen – tills testledaren släpper.
3a. FÖRFÖLJANDE	Startar inte./ När ej fram till 1 hjul	Startar, avbryter innan föremålet.	Startar eller springer långsamt. Kan öka farten. Fullföljer.	Startar med hög fart, målinriktad – bromsar in vid bytet.	Startar direkt med hög fart. Springer förbi bytet. Kan vända.
3 b. GRIPANDE	Nonchalerar föremålet. Alt. springer inte fram.	Griper inte, nosar på föremålet.	Griper tveksamt eller med tidsfördröjning	Griper direkt, släpper.	Griper direkt. Behåller föremålet, i minst 3 sek.
4. AKTIVITET	Ar ouppmärksam, ointresserad, inaktiv.	Ar uppmärksam och lugn – står, sitter eller ligger	Ar uppmärksam och i huvudsak lugn. Enstaka aktivitetshöjningar	Ar uppmärksam med ökad aktivitet eller oro efter hand.	Växlar snabbt aktiviteter under momentet. Alt. oro under hela momentet.
5a. AVST.LEK Intresse	Engageras inte av figuranten.	Kontroll, avbrott förekommer.	Intresserad. Följer figuranten utan avbrott.	Intresserad. Vill iväg, enstaka starförsök	Muycket intresserad. Vill iväg, upprepad startförsök.
5b. AVST.LEK Hot/agg	Visar inga hotbeteenden.	Visar enstaka (1-2) hotbeteenden under momentets första del.	Visar enstaka (1-2) hotbeteenden under momentets första och andra del.	Visar flera hotbeteenden under momentets första del.	Visar flera hotbeteenden under momentets första och andra del.
5c. AVST.LEK Nyfikenhet	Går inte fram till figuranten inom tid.	Går fram när figuranten är aktiv på linjen.	Går fram till den dolda men talande figuranten.	Går fram till figuranten med låg kroppsställning och/eller med tidsfördröjning	Går fram direkt till figuranten utan hjälp.
5d. AVST.LEK Leklust	Visar inget intresse.	Leker inte, men visar intresse.	Leker, kan gripa försiktigt, drar inte emot.	Griper. Drar emot, men kan släppa och ta om.	Griper direkt. Drar emot, släpper inte
5e. AVST.LEK Samarbete	Visar inget intresse.	Blir aktiv men avbryter.	Ar aktiv med figuranten när denne är aktiv.	Ar aktiv med figuranten. Visar även intresse mot passiv figurant	Uppmanar passiv figurant till fortsatt lek.
6a. OVERRASKN. Rädsla	Stannar inte eller kort stopp.	Hukar sig och stannar.	Gör undanmanövrer utan att vända bort blicken.	Flyr högst 5 meter.	Flyr mer än 5 meter.
6b. OVERRASKN Hot/agg	Visar inga hotbeteenden.	Visar enstaka hotbeteenden.	Visar flera hotbeteenden under längre tid.	Visar flera hotbeteenden och någon attack.	Visar hotbeteenden och attacker som kan avslutas med bett.
6c. OVERRASKN Nyfikenhet	Går fram efter det att överallen lagts ner, går inte fram inom tid.	Går fram när föraren sitter på huk och talar till överallen samt lockar på hunden.	Går fram till överallen när föraren står bredvid.	Går fram till överallen när föraren gått halva avståndet.	Går fram till överallen utan hjälp.
6d. OVERRASKN Kvarstående rädsla	Ingen tempoförändring eller undanmanövrer.	Liten bäge eller tempoväxling vid ngn av passagera.	Bäge eller tempoväxling vid 1:a passagen. Minakat utslag vid 2:a passagen	Bäge eller tempoväxling vid minst 2 passager utan minskad intensitet	Visar stort mått av rädsla eller ökad rädsla efter samtliga passager
6e. OVERRASKN Kvarstående intresse	Visar inget intresse.	Stannar upp. Luktat eller tittar på överallen vid 1 tillfälle	Stannar upp. Luktat eller tittar på överallen vid minst 2 tillfällen	Biter i eller leker med överallen. Intresset minskar efter hand.	Biter i eller leker med överallen vid 2 eller flera passager.
7a. LJUDKÄNSL. Rädsla	Stannar inte eller kort stopp.	Hukar sig och stannar.	Gör undanmanövrer utan att vända bort blicken.	Flyr högst 5 meter.	Flyr mer än 5 meter.
7b. LJUDKÄNSL Nyfikenhet	Går inte fram inom tid.	Går fram när föraren sitter på huk och talar till skramlet samt lockar på hunden.	Går fram till skramlet när föraren står bredvid.	Går fram till skramlet när föraren gått halva avståndet.	Går fram till skramlet utan hjälp.
7c. LJUDKÄNSL Kvarstående rädsla	Ingen tempoförändring eller undanmanövrer.	Liten bäge eller tempoväxling vid ngn av passagera.	Bäge eller tempoväxling vid 1:a passagen. Minakat utslag vid 2:a passagen	Bäge eller tempoväxling vid minst 2 passager utan minskad intensitet	Visar stort mått av rädsla eller ökad rädsla efter samtliga passager
7d. LJUDKÄNSL Kvarstående intresse	Visar inget intresse.	Stannar upp. Luktat eller tittar mot skramlet vid 1 tillfälle.	Stannar upp. Luktat eller tittar mot skramlet vid minst 2 tillfällen	Biter i eller leker med skramlet. Intresset minskar efter hand.	Biter eller leker med skramlet vid 2 eller flera passager.
8a. SPOKEN Hot/agg	Visar inga hotbeteenden.	Visar enstaka hotbeteenden.	Visar flera hotbeteenden under längre tid.	Visar flera hotbeteenden och någon attack	Visar hotbeteenden och flera attacker
8b. SPOKEN kontroll	Enstaka kontroll, därefter inget intresse/ engagerar sig inte.	Tittar mot spökna då och då.	Kontrollerar och/eller handlar mot spökna. Långa avbrott. Ex. halva sträckan båda spökna eller ett spöke hela sträckan .	Kontrollerar och/eller handlar mot båda spökna . Kortare avbrott.	Kontrollerar och/eller handlar mot båda spökna under hela momentet.
8c. SPOKEN Rädsla	Uppehåller sig framför eller bredvid föraren.	Uppehåller sig i huvudsak framför eller bredvid föraren. Någon avståndsreglering	Uppehåller sig i huvudsak framför eller bredvid föraren. Växlar mellan flyktstart och kontroll.	Uppehåller sig i huvudsak bakom föraren. Växlar mellan flyktstart och kontroll.	Bäcker längre än kopplets längd eller lämnar platsen, alt. flyr.
8d. SPOKEN Nyfikenhet	Går fram till fig. när föraren tagit av figurantens huvudbonad. Går inte fram inom tid.	Går fram till fig. när föraren talar med fig och lockar på hunden.	Går fram till fig. när föraren står bredvid.	Går fram till fig. när föraren gått halva avståndet.	Går fram till fig. utan hjälp.
8e. SPOKEN Kontakt-tagande med figurant i spökräkt	Avvisar eller undviker kontaktförsök. Kontakt ej tagen inom tid.	Accepterar kontakten från fig. utan att besvara den.	Besvarar kontakten från figuranten.	Tar själv kontakt med figuranten.	Intensivt kontaktbeteende mot figuranten. Kan ex. hoppa och gnälla.
9a. LEK 2 leklust	Leker inte.	Leker inte, men visar intresse.	Startar långsamt, blir aktiv, leker	Startar snabbt, leker aktivt.	Startar mycket snabbt, leker mycket aktivt.
9b. LEK 2 gripande	Griper inte.	Griper inte, nosar bara på föremålet	Griper tveksamt eller med framtänderna	Griper direkt med hela munnen.	Griper direkt, huggar föremålet i farten.
10. SKOTT	Visar ingen berördhet. Snabb kontroll och sedan helt oberörd.	Avtagande kontroller under lek / passivitet. Därefter oberörd.	Räktar intresse mot skytten, publiken eller annat, men återgår till lek / passivitet.	Avbryter lek eller passivitet. Läser sig mot publiken, skytten eller annat. Återgår inte till lek / passivitet	Berörd, rädd. Alt. Vill lämna platsen, försöker fly. Alt. Föraren avstår skott.

Figur 16. MH-profilen för Australian kelpie som den såg ut den 31 december 2016.

Resultat i enlighet med MH-profilen för 2006–2010

	MH	1	2	3	4	5
1a	Kontakt-hälsning	0,0%	0,4%	10,1%	70,3%	19,2%
1b	Kontakt-samarbete	1,6%	4,6%	38,0%	51,3%	4,4%
1c	Kontakt-hantering	1,0%	8,5%	38,6%	45,7%	6,3%
2a	Lek1-leklust	1,2%	6,1%	12,5%	64,8%	15,4%
2b	Lek1-gripande	0,4%	10,0%	36,6%	42,6%	10,4%
2c	Lek1-dragkamp	19,6%	17,2%	45,9%	11,9%	5,5%
3a	Jakt-förfölj1	23,0%	22,2%	19,0%	34,3%	1,4%
3a	Jakt-förfölj2	22,6%	12,5%	17,2%	44,6%	3,0%
3b	Jakt-grip1	51,5%	27,1%	13,1%	4,8%	3,4%
3b	Jakt-grip2	42,0%	22,4%	12,3%	12,3%	10,9%
4	Aktivitet	0,0%	23,4%	34,5%	29,5%	12,5%
5a	Avst.lek-intresse	1,0%	21,4%	61,2%	13,7%	2,6%
5b	Avst.lek-hot,aggr.	88,5%	3,6%	4,6%	1,8%	1,4%
5c	Avst.lek-nyfikenhet	25,7%	14,1%	17,0%	15,8%	27,5%
5d	Avst.lek-leklust	29,9%	18,4%	22,6%	17,4%	11,7%
5e	Avst.lek-samarbete	39,3%	19,2%	28,2%	13,2%	0,0%
6a	Överraskning-rädsla	5,9%	18,6%	57,8%	13,3%	4,4%
6b	Överraskning-hot,aggr	42,4%	32,3%	22,2%	3,0%	0,0%
6c	Överraskning-nyfikenhet	9,7%	44,8%	16,4%	13,1%	16,0%
6d	Överraskning-kvarst. rädsla	60,2%	22,0%	11,5%	4,8%	1,4%
6e	Överraskning-kvarst. intresse	70,9%	20,8%	7,9%	0,2%	0,2%
7a	Ljudkänslighet-rädsla	15,2%	18,0%	44,2%	11,3%	11,3%
7b	Ljudkänslighet-nyfikenhet	3,0%	25,3%	8,7%	12,5%	50,5%
7c	Ljudkänslighet-kvarst. rädsla	82,4%	10,7%	4,8%	1,6%	0,4%
7d	Ljudkänslighet-kvarst. intresse	63,0%	25,7%	10,7%	0,2%	0,4%
8a	Spöken-hot,aggr	28,9%	22,6%	39,0%	7,5%	2,0%
8b	Spöken-kontroll	1,4%	8,7%	20,4%	42,6%	26,9%
8c	Spöken-rädsla	25,3%	23,8%	15,6%	12,1%	23,2%
8d	Spöken-nyfikenhet	16,6%	29,5%	14,9%	13,9%	25,1%
8e	Spöken-kontakt	5,3%	2,6%	23,8%	57,4%	10,9%
9a	Lek2-leklust	5,1%	7,1%	23,2%	55,4%	9,3%
9b	Lek2-grip	11,3%	7,9%	29,9%	41,2%	9,7%
10	Skott	63,2%	17,4%	8,3%	2,0%	9,1%

Figur 17. Fördelning av MH resultat i för hundar registrerade 2006–2010

Resultat i enlighet med MH-profilen för 2011–2015.

	MH	1	2	3	4	5
1a	Kontakt-hälsning	0,0%	0,7%	10,6%	69,3%	19,4%
1b	Kontakt-samarbete	0,9%	4,5%	40,9%	49,4%	4,3%
1c	Kontakt-hantering	0,9%	9,5%	40,4%	45,2%	4,0%
2a	Lek1-leklust	0,9%	7,3%	12,1%	68,1%	11,6%
2b	Lek1-gripande	0,5%	10,0%	37,7%	40,9%	10,9%
2c	Lek1-dragkamp	20,1%	19,6%	43,7%	12,1%	4,5%
3a	Jakt-förfölj1	23,9%	22,0%	18,9%	33,1%	2,1%
3a	Jakt-förfölj2	23,9%	13,5%	16,1%	42,6%	4,0%
3b	Jakt-grip1	51,8%	27,7%	11,6%	6,1%	2,8%
3b	Jakt-grip2	42,8%	25,5%	11,3%	11,3%	9,0%
4	Aktivitet	0,0%	27,7%	33,6%	27,0%	11,8%
5a	Avst.lek-intresse	1,9%	23,4%	58,9%	13,9%	1,9%
5b	Avst.lek-hot,aggr.	87,7%	3,5%	5,7%	1,9%	1,2%
5c	Avst.lek-nyfikenhet	27,0%	13,0%	16,1%	16,5%	27,4%
5d	Avst.lek-leklust	31,9%	17,0%	21,5%	15,8%	13,7%
5e	Avst.lek-samarbete	41,2%	17,4%	28,5%	12,9%	0,0%
6a	Överraskning-rädsla	5,0%	17,7%	59,1%	13,0%	5,2%
6b	Överraskning-hot,aggr	48,0%	28,1%	20,3%	3,5%	0,0%
6c	Överraskning-nyfikenhet	8,7%	45,4%	18,2%	13,7%	13,9%
6d	Överraskning-kvarst. rädsla	58,9%	23,2%	11,6%	4,7%	1,7%
6e	Överraskning-kvarst. intresse	70,7%	21,7%	7,1%	0,2%	0,2%
7a	Ljudkänslighet-rädsla	12,5%	14,4%	49,4%	11,3%	12,3%
7b	Ljudkänslighet-nyfikenhet	3,3%	25,5%	9,5%	13,2%	48,5%
7c	Ljudkänslighet-kvarst. rädsla	83,7%	8,7%	5,7%	1,7%	0,2%
7d	Ljudkänslighet-kvarst. intresse	62,2%	26,0%	11,1%	0,2%	0,5%
8a	Spöken-hot,aggr	29,3%	22,5%	37,6%	8,3%	2,4%
8b	Spöken-kontroll	1,7%	7,3%	21,0%	41,8%	28,1%
8c	Spöken-rädsla	26,7%	21,7%	17,5%	11,1%	22,9%
8d	Spöken-nyfikenhet	15,8%	29,8%	16,1%	13,5%	24,8%
8e	Spöken-kontakt	5,4%	2,8%	22,5%	56,0%	13,2%
9a	Lek2-leklust	6,1%	8,7%	24,1%	54,4%	6,6%
9b	Lek2-grip	12,5%	9,0%	28,6%	40,9%	9,0%
10	Skott	62,6%	17,5%	7,1%	2,6%	10,2%

Figur 18. Fördelning av MH resultat i för hundar registrerade 2011–2015

Total fördelning av MH-värden för samma tidsperioder

Andel röda	2,54%
Andel vita	24,50%
Andel gula	32,05%
Andel gröna	40,92%

Figur 19. Fördelning enligt de fyra kategorierna i MH-profilen för hundar registrerade 2006–2010

Andel röda	2,57%
Andel vita	25,03%
Andel gula	31,89%
Andel gröna	40,51%

Figur 20. Fördelning enligt de fyra kategorierna i MH-profilen för hundar registrerade 2011–2015.

Mentaltest (MT 2007 och MT 2017)

Man kan även testa hunden på MT, Mentaltest.

MT2007

Ålder för deltagande är 18–48 månader.

Detta test är något mera omfattande än MH. Det består av en beskrivningsdel och en bedömningsdel, 600 poäng är maxpoäng och godkännandegränsen är 300 poäng.

Hunden bedöms som godkänd eller icke godkänd. För att bli godkänd får hunden heller inte kryssats i någon ruta med kursiverad text (eg. uppvisat icke önskvärda beteenden).

En hund som är godkänd på mentaltest (MT2007) och exteriörbeskrivning får titeln KORAD.

MT2017

MT2017 är den reviderade versionen av MT som SBK tog fram till 2017, men som stoppades av SKK att bli det nya officiella MT. Testet kan göras men resultatet kommer inte att registreras hos SKK utan hos SBK. Minsta ålder för deltagande är 18 månader. Det består av en beskrivningsdel och en bedömningsdel, 300 poäng är maxpoäng och godkännandegränsen är 100 poäng. För att bli godkänd får hunden heller inte kryssats i någon ruta med kursiverad text (eg. uppvisat icke önskvärda beteenden).

Antal mentaltestade kelpies per registreringsår

Reg. år	Reg	Deltagit		%	
		MT	GK MT	Testade	% GK
2005	166	48	44	29%	92%
2006	125	28	21	22%	75%
2007	106	34	28	32%	82%
2008	175	39	32	22%	82%
2009	185	41	31	22%	76%
2010	157	34	24	22%	71%
2011	137	17	13	12%	76%
2012	133	37	32	28%	86%
2013	111	17	13	15%	76%
2014	149	11	10	7%	91%

Figur 21. Andel mentaltestade och godkända kelpies per registreringsår.

Mål

Kortsiktiga mål (5 år)

Generella:

- Minst 75 % av alla kelpies startar MH
- Andelen röda och vita värdet i enlighet med MH-profilen har minskat med 2 %
- Andelen gula och gröna värdet enligt MH-profilen har ökat med 2 %
- 30 % av alla kelpies startar MT2007 eller MT2017

Specifika i prioriteringsordning

1. Öka andelen hundar som får gröna och gula värden med moment 1c Hantering med 2 %.
2. Minska andelen hundar som får kryss i ruta 1 i moment 5c, 5d, 5e, 6c, och 8d med vardera 2%
3. Minska andelen hundar som får kryss i ruta 4 eller 5 i moment 10 med 2%.
4. Minska andelen hundar som får kryss i ruta 5 i moment 7a, 8a och 9c med vardera 2%.

Långsiktiga mål (10 år)

Generella:

- 80 % av alla kelpies startar MH
- Minska andelen hundar som får röda och vita värdet i enlighet med MH-profilen med 5 %
- Öka andelen hundar som får gula och gröna värdet enligt MH-profilen med 5 %
- 50 % av alla kelpies startar MT2007 eller MT2017

Specifika i prioriteringsordning:

1. Öka andelen hundar som får gröna och gula värden med moment 1c Hantering med 5 %.
2. Minska andelen hundar som får kryss i ruta 1 i moment 5c, 5d, 5e, 6c, och 8d med vardera 5 %
3. Minska andelen hundar som får kryss i ruta 4 eller 5 i moment 10 med 5%.

Strategier

- Informera både valpköpare och uppfödare om vikten av att starta MH
- Ta fram och publicera information om hundens mentalitet med applicering på rasen för utbildning av valpköpare och uppfödare.
- Fortsätta informera om och implementera MH-profilen

- Erbjudna uppfödare statistiksammanställning av MH-resultat utifrån idealprofilen som de kan använda i valet av avelsdjur
- Erbjudna valpköpare statistiksammanställning av MH-resultat utifrån idealprofilen som de kan använda i valet av valp
- Revidera MH-profilen efter behov
- Informera både valpköpare och uppfödare om vikten av att starta MT

Bruksegenskaper

Kelpie har en enorm mångsidighet som arbetande hund och används inom många olika områden, t.ex. assistans (service och terapi), specialsök (mögel-, bomb-, narkotika-, lavin- och liksökhund). Kelpien används som tjänstehund inom såväl bevakning som räddning. Som tävlingshund har rasen också uppnått många framgångar inom bruks (spår, sök, patrull och rapport) lydnad, agility, freestyle, Htm, rallylydnad och nosework. Representanter för rasen har vid flera tillfällen blivit Svenska Mästare inom både spår, sök, patrull och rapport, samt utsetts till bästa brukshund flera gånger. Som lydnadshund har kelpie inte bara blivit Svensk Mästare, utan även Världsmästare.

Bruksegenskaper i förhållande till rasstandard

Australian kelpie skall vara en uppmärksam, pigg, intelligent, följsam, nyfiken, modig, lojal och pliktrogen hund med nästan outtröttlig energi.

Nulägesbeskrivning

I dagsläget har cirka 30 % av alla kelpies vid 5 års ålder startat bruksprov. Cirka 7 % av alla kelpies startar någon gång i livet elitklass i bruks och av dessa är det de flesta registreringsår en relativt hög andel (71 %) som lyckas ta certpoäng. Några få hundar per registreringsår blir godkända tjänstehundar.

Tabell med andel starter per registreringsår

Reg år	Antal registrerade	Antal startade i bruks	Andel startade	Startat i elitklass bruks	Andel startade som startat elitklass	Tagit cert eller certpoäng	Andel av cert/certpoäng
2006	125	47	38%	14	11%	11	79%
2007	106	43	41%	17	16%	13	76%
2008	175	58	33%	13	7%	9	69%
2009	185	55	30%	15	8%	11	73%
2010	157	54	34%	9	6%	7	78%
2011	137	38	28%	11	8%	6	55%
2012	133	34	26%	5	4%	4	80%
2013	111	30	27%	2	2%	2	100%

2014	149	46	31%	1	1%	1	100%
2015	124	6	5%	0	0%	0	0%
2016	127	0	0%	0	0%	0	0%

Figur 22. Tabell med andel starter, andel starter i elitklass och andel cert eller certpoäng per registreringsår

Sammanslagning av alla hundar registrerade 2008–2012.

Genomsnitt	Startade hundar reg 2008–2012	Hundar i elitklass 2008–2012	Hundar med cert/certpoäng	
	30%	7%	71%	

Figur 23. Andelen av alla hundar registrerade 2008–2012 startade i bruksklass, elitklass och har tagit cert.

Totalt gör kelpies i Sverige drygt 500 starter i olika bruksklasser per år. Av dessa görs cirka hälften i elitklass och av dessa resulterar cirka 40 % i certpoäng eller cert. 441 individer står för starterna i bruks, 128 individer för de i elitklass och 89 individer för de som tar certpoäng/cert.

Tabell över starter i bruks 2010–2016.

	Totalt	% Totalt	2010 %	2011 %	2012 %	2013 %	2014 %	2015 %	2016 %
Totalt 441 hundar									
Alla bruksgrenar	3471	100%	13%	14%	15%	14%	13%	16%	15%
Antal starter i appell	551	16%	16%	16%	17%	18%	14%	16%	14%
Uppflyttad ur apellen	275	50%	48%	55%	44%	55%	46%	46%	55%
Antal starter i lägre	634	18%	14%	19%	20%	17%	21%	16%	21%
Uppflyttad ur lägre klass	234	37%	52%	39%	33%	37%	37%	29%	36%
Antal starter i högre	540	16%	22%	20%	14%	12%	12%	14%	15%
Uppflyttad ur högre klass	234	43%	19%	22%	28%	41%	31%	23%	21%
Antal starter i elit	1746	50%	48%	45%	49%	54%	53%	54%	50%
Certpoäng	390	22%	23%	23%	19%	25%	18%	26%	22%
Cert	311	18%	14%	19%	19%	20%	19%	19%	14%

Figur 24. Tabell över antal starter i bruks fördela på de olika klasserna samt andelen starter som resulterat i uppflytt, certpoäng eller cert.

Antal och andel tjänstehundar per registreringsår:

Reg år	Tjänstehundar	Andel tjänstehundar
2006	11	9%
2007	2	2%
2008	4	2%
2009	6	3%

2010	4	3%
2011	2	1%
2012	4	3%
2013	2	2%
2014	3	2%
2015	0	0%
2016	0	0%

Figur 25. Antal och andel tjänstehundar per registreringsår.

Mål

Kortsiktiga mål (5år)

- Bibehålla andelen kelpies som i vid 5 års ålder startat runt minst 30 %.
- Andelen kelpies som startar elitklass bruksprov ligger kvar på runt 8 %.
- Bibehålla andel av de kelpies som tar certpoäng eller cert i elitklass på cirka 70 % av de som startar elitklass.
- Bibehålla andelen som blir tjänstehundar på 2-3 %
- Bibehålla nivån på drygt 500 starter i bruks per år.

Långsiktiga mål (10 år)

- 35 % av alla kelpies har vid 5 års ålder startat bruksprov
- 10 % av alla kelpies startar elitklass bruksprov
- 80 % av alla kelpies som startar elitklass på bruksprov tar cert eller certpoäng.
- 4 % av alla kelpies blir tjänstehundar
- Kelpies gör i förhållande till rasens storlek minst lika många starter i bruks som i dagsläget.

Strategier

- Informera valpköpare om Svenska Brukshundklubbens (SBK) utbildnings- och tävlingsverksamhet och om Kelpieklubben.
- Reklam för rasen på stora arrangemang såsom SM.
- Rasmästerskap, "SM" arrangeras varje år.
- Stående träningshelg/läger med instruktörer.

Vallning

Nulägesbeskrivning

Kelpie har en naturlig instinkt och fallenhet för att valla boskap, får, ren, fjäderfän med flera djurslag både på öppen ostängslad mark och i inhägnade fållor. I Sverige används många kelpies för att göra dessa uppgifter på gårdar runt om i landet.

Vallanlagstest

I vallanlagstestet är det hundens instinktiva förmåga att valla som testas. Det är viktigt med en bibehållen god djurhantering. Man bedömer intressenivån, naturlig förmåga och mental uthållighet. Vallanlag bedöms den hund ha som har mellan betyg 3 och 5 på alla punkter utom på samarbetsvilja/styrbarhet, där poängen bara skall fungera som en vägledare åt föraren.

Tabell med andel hundar som startat vallanlagstest samt har blivit godkända per registreringsår

Reg år	Antal registrerade	Antal startade	Andel startade	GK	Ej GK	Andel Gk	Poäng	Intresse	Naturlig förmåga	Mental uthållighet	Samarbete Styrbarhet
2000	97	2	2%	2	0	100%	3,83	3,50	4,50	3,50	3,00
2001	94	4	4%	4	0	100%	3,92	4,00	3,75	4,00	2,75
2002	112	9	8%	9	0	100%	3,78	3,89	3,67	3,78	3,00
2003	128	9	7%	7	2	78%	3,30	3,22	3,44	3,22	2,67
2004	105	14	13%	12	2	86%	3,38	3,36	3,43	3,36	2,79
2005	166	30	18%	25	5	83%	3,32	3,33	3,37	3,27	2,83
2006	125	34	27%	27	7	79%	3,28	3,24	3,44	3,18	3,03
2007	106	26	25%	23	3	88%	3,56	3,58	3,65	3,46	2,69
2008	175	35	20%	34	1	97%	3,68	3,71	3,77	3,54	2,94
2009	185	43	23%	32	11	74%	3,12	3,07	3,28	3,02	2,60
2010	157	19	12%	17	2	89%	3,40	3,42	3,42	3,37	2,53
2011	137	17	12%	15	2	88%	3,61	3,65	3,59	3,59	2,88

2012	133	15	11%	15	0	100%	4,08	4,13	4,07	3,93	3,00
2013	111	23	21%	23	0	100%	4,32	4,39	4,30	4,22	3,09
2014	149	24	16%	24	0	100%	4,15	4,04	4,25	4,17	3,00
2015	124	11	9%	11	0	100%	4,22	4,27	4,18	4,18	2,73

Figur 26. Tabell med andel hundar som startat vallanlagstest samt har blivit godkända per registreringsår

Vallhundsprov

En hund med titeln Godkänd Vallhund (GK Vallh) eller som har tävlat IK1 med minst 3:e pris ska anses som en mycket värdefull tillgång inom aveln om den för övrigt håller den standard som rasbeskrivningen anger.

Nuläge

Under perioden 2007-2016 har 32 st. kelpie startat på Svenska Vallhundsklubbens (SVAK) vallhunds tävlingar och 27 st har tagit titeln GK Vallh. Intresset för vallning med kelpie har ökat. Vallanlagstesten, engagerade uppfödare och tillgång till djurbesättningar har bidragit till detta.

Mål

Det övergripande målet är att förvalta kelpies egenskaper som en arbetande vallhund. Vi bör vara uppmärksamma på förmågan att flytta djur, dvs. trycket och god djurkänsla.

Mål 5 år

- 25 % av alla kelpies har genomfört vallanlagstestet.
- Att det finns kelpies som startat startat vallhundsprov eller IK1

Mål 10 år

- 35 % av alla kelpies har genomfört vallanlagstestet
- Att det finns kelpies som startat startat vallhundsprov eller IK1

Strategier

- Informera kelpieägarna om vikten av att genomföra vallanlagstestet.
- Informera uppfödarna om vikten av att genomföra vallanlagstestet.
- Marknadsföra tillfällen för vallanlagstest genom klubben
- Verka för att få fler anlagsbeskrivare på olika platser i landet.
- Uppmuntra kelpieägarna som genomfört vallanlagstest med goda resultat att fortsätta träna hunden, med mål att genomföra officiellt vallhundsprov.

Exteriör

Kelpien är en arbetande ras och ska ha en för arbete funktionell exteriör. Från rasstandardens:

”Helhetsintryck

Helhetsintrycket skall vara en smidig, livlig hund av hög klass, som visar hård muskelkondition kombinerad med stor smidighet i lemmarna och ge intryck av förmåga till outtröttligt arbete. Den skall vara fri från varje antydning till spinkighet. Varje felaktighet i byggnad eller temperament som är främmande för en arbetande vallhund måste anses som otypiskt. ”

Nulägesbeskrivning

Utställning

37% (293) av hundarna registrerade 2011–2015 har ställts ut i Sverige. 0,6% (2st) av dessa har fått disqualified och 2 % (6st) sufficient.

Exteriörbedömning

Så här många kelpies har exteriörbeskrivits och resultaten registrerats i Lathunden per år.

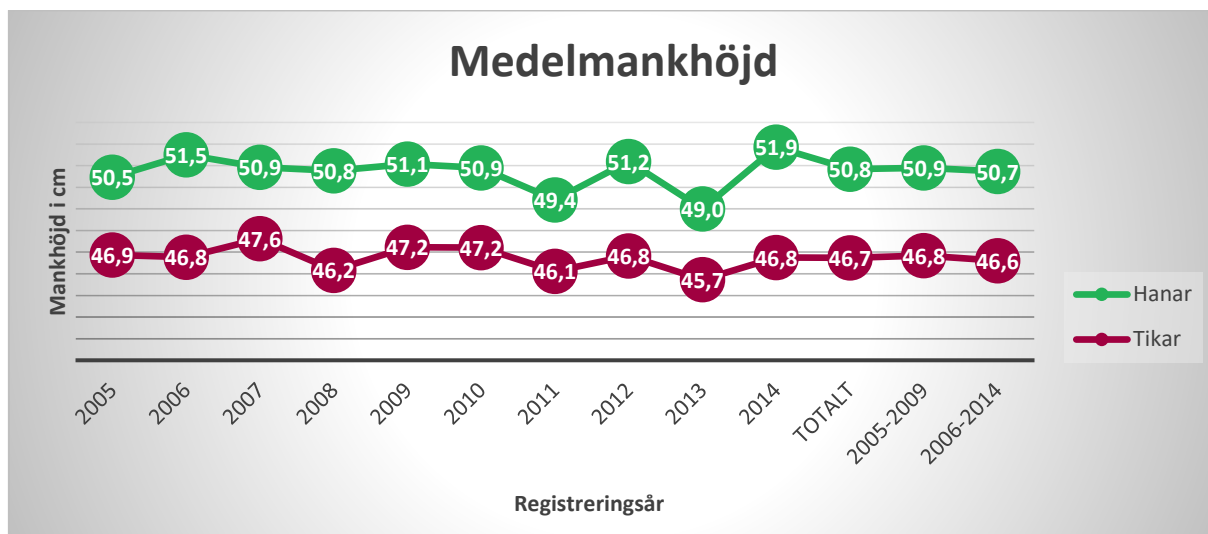
Födelseår	Antal reg	Antal exteriörbeskrivna	Andel
2005	166	45	27%
2006	125	21	17%
2007	106	21	20%
2008	175	35	20%
2009	185	34	18%
2010	157	28	18%
2011	137	14	10%
2012	133	35	26%
2013	111	18	16%
2014	149	17	11%
2015	124	0	0%

Figur 27. Tabell över andel exteriörbeskrivna kelpies per registreringsår.

Mankhöjd

Mankhöjden ska enligt rasstandard vara 46–51 cm för hanar och 43–48 cm för tikar. Medelmankhöjden för alla exteriörbeskrivna kelpies registrerade 2005–2009 var 50,2 cm för hanar och 46,7 cm för tikar och 2010-2014 50,7 cm för hanar och 46,6 cm för

tikar. Tendensen är att kelpien är högre än önskvärt. Dock är antalet exteriörbeskrivna kelpies idag för få för att dra några säkra slutsatser från dessa resultat.

Figur 28. Medelmankhöjden per registreringsår

Bedömningspunkter

Så här är fördelningen av resultaten från alla exteriörbeskrivningar sen 2005

Area	Post	Observationsvärde:	4	3	2	1	5	6	7	Andel giltiga värden	
		Grad	Mycket		Något	Lagom	Något		Mycket		
			"Kort, lågt eller litet"			Lagom	"Långt, högt eller stort"				
Area	Post	Larmvärden om gradderna 1-7 används	≤1,6%	≤9,4%	≤23,4%	≥31,3%	≤23,4%	≤9,4%	≤1,6%	100%	
			>1,6%	>9,4%	>23,4%	<31,3%	>23,4%	>9,4%	>1,6%		
		Larmvärden om gradderna 1-4 används	≤2,4%	≤14,3%	≤35,7%	≥47,6%					≤95%
			>2,4%	>14,3%	>35,7%	<47,6%					≤90%
Helhet	9	Helhetsintryck 1	0,3%	4,8%	18,6%	73,3%	2,6%	0,3%	0,0%	100,0%	
	10	Helhetsintryck 2	0,0%	0,0%	3,2%	85,5%	9,6%	1,6%	0,0%	100,0%	
	11	Könsprägel	0,0%	0,0%	0,6%	93,2%	5,8%	0,3%	0,0%	100,0%	
	12	Benstomme	0,6%	2,3%	25,4%	71,7%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	
	13	Muskulatur	0,0%	0,3%	1,6%	98,1%	0,0%	0,0%	0,0%	99,4%	
	14	Huvud kropp	0,0%	0,6%	8,7%	90,0%	0,6%	0,0%	0,0%	99,4%	
Huvud	15	Stramh huvud hals	0,0%	0,3%	1,0%	98,7%	-	-	-	99,4%	
	16	Skalle 1	0,0%	0,3%	8,1%	89,6%	1,9%	0,0%	0,0%	99,4%	
	17	Skalle 2	0,0%	0,0%	1,0%	98,1%	1,0%	0,0%	0,0%	99,4%	
	18	Skalle 3	-	-	-	-	-	-	-	-	
	19	Skalle välvning	0,0%	0,0%	9,1%	87,1%	3,9%	0,0%	0,0%	99,4%	
	20	Kinder	0,0%	0,3%	18,4%	71,5%	8,7%	1,0%	0,0%	99,4%	
	21	Nosparti längd	0,0%	0,3%	4,2%	94,2%	1,3%	0,0%	0,0%	99,4%	
	22	Nosparti	0,3%	7,8%	34,0%	57,9%	0,0%	0,0%	0,0%	99,4%	
	23	Nosparti djup	-	-	-	-	-	-	-	-	
	24	Nosparti bredd	0,3%	1,0%	17,5%	79,0%	1,9%	0,3%	0,0%	99,4%	
	25	Parallellitet	0,0%	0,0%	0,3%	98,7%	0,6%	0,3%	0,0%	99,4%	
	26	Nosrygg	0,0%	0,0%	0,3%	99,4%	0,3%	0,0%	0,0%	99,4%	
	27	Läppar	0,0%	0,0%	1,6%	97,4%	1,0%	0,0%	0,0%	99,4%	
	28	Pigment	0,0%	1,0%	4,9%	93,9%	0,3%	0,0%	0,0%	99,4%	
	29	Nostryffel	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	-	-	-	99,4%	
	30	Stop	0,0%	0,0%	5,5%	92,2%	2,3%	0,0%	0,0%	99,4%	

	31	Stop placering	-	-	-	-	-	-	-	
	32	Haka Underkäke	0,0%	1,9%	30,7%	67,0%	0,3%	0,0%	99,4%	
	33	Bettets bredd	-	-	-	-	-	-	-	
	34	Ögonform	0,0%	0,3%	14,9%	84,5%	0,3%	0,0%	99,4%	
	35	Ögonplacering 1	0,0%	0,0%	0,3%	99,0%	0,6%	0,0%	99,4%	
	36	Ögonplacering 2	0,0%	0,0%	0,0%	99,7%	0,3%	0,0%	99,4%	
	37	Ögonfärg	0,3%	8,1%	33,3%	58,3%	0,0%	0,0%	99,4%	
	38	Undre ögonlock	-	-	-	-	-	-	-	
	39	Ögonstorlek	0,0%	0,0%	1,0%	94,2%	4,9%	0,0%	99,4%	
	40	Öronstorlek	0,3%	0,3%	4,2%	71,8%	20,7%	2,6%	99,4%	
	41	Öronplacering 1	0,0%	0,6%	1,0%	97,4%	0,6%	0,3%	99,4%	
	42	Öronplacering 2	0,0%	0,0%	3,2%	91,6%	4,5%	0,6%	99,4%	
	43	Öronställning	0,6%	0,0%	0,6%	98,1%	0,3%	0,3%	99,4%	
Tassar	44	Hals	0,0%	0,0%	1,0%	97,1%	1,9%	0,0%	99,4%	
	45	Bröstkorg 1	0,0%	1,9%	12,9%	84,1%	1,0%	0,0%	99,4%	
	46	Bröstkorg 2	0,0%	0,0%	1,3%	98,7%	-	-	98,1%	
	47	Skulderplacering	0,0%	0,3%	10,0%	89,3%	0,3%	0,0%	99,4%	
	48	Skuldervinkel	0,0%	1,3%	12,0%	86,4%	0,3%	0,0%	99,4%	
	49	Överarmsvinkel	0,3%	1,9%	33,0%	64,7%	0,0%	0,0%	99,4%	
	50	Överarmslängd	0,0%	1,0%	2,6%	96,4%	0,0%	0,0%	99,4%	
	51	Underarm	0,0%	0,0%	0,0%	99,7%	0,3%	0,0%	99,4%	
	52	Benställning 1	0,0%	1,0%	17,8%	81,2%	0,0%	0,0%	99,4%	
	53	Benställning 2	0,0%	0,0%	0,3%	99,4%	0,3%	0,0%	99,4%	
	54	Armbågar	0,0%	0,3%	18,1%	80,6%	1,0%	0,0%	99,4%	
	55	Mellanhänder 1	0,0%	0,3%	2,6%	96,8%	0,3%	0,0%	99,4%	
	56	Mellanhänder 2	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	99,4%	
	57	Tassar fram	0,0%	0,0%	1,0%	97,4%	1,6%	0,0%	99,4%	
Rygg	58	Manke	0,0%	0,3%	1,3%	97,1%	1,3%	0,0%	99,0%	
	59	Överlinje 1	0,0%	0,3%	2,9%	93,2%	2,9%	0,6%	99,0%	
	60	Överlinje 2	0,0%	0,0%	0,6%	96,4%	2,6%	0,3%	99,0%	
	61	Ländparti	0,0%	0,3%	2,6%	80,2%	15,6%	1,3%	99,0%	
Bakparti	62	Kors 1	0,0%	1,3%	10,4%	86,1%	2,3%	0,0%	99,4%	
	63	Kors 2	0,0%	7,1%	24,9%	67,0%	1,0%	0,0%	99,4%	
	64	Svansansättning	0,3%	0,6%	6,8%	86,1%	5,5%	0,6%	99,4%	
	65	Svanslängd	0,3%	1,6%	9,7%	85,1%	3,2%	0,0%	99,4%	
	66	Svanshållning	0,0%	0,0%	0,0%	99,7%	0,0%	0,3%	99,4%	
	67	Lårets bredd	0,0%	0,3%	5,8%	93,9%	-	-	99,4%	
	68	Knävinkel	0,0%	2,6%	16,8%	80,6%	0,0%	0,0%	99,4%	
	69	Hasvinkel	0,0%	1,9%	12,6%	85,4%	0,0%	0,0%	99,4%	
	70	Benställning bak	0,0%	0,0%	7,8%	91,6%	0,3%	0,0%	99,4%	
	71	Has	0,0%	0,3%	4,5%	95,1%	-	-	99,4%	
	72	Sporrar	-	-	-	-	-	-	-	
Rörelser	73	Tassar bak	0,0%	0,0%	0,6%	99,4%	0,0%	0,0%	99,4%	
	74	Bakifrån 1	0,0%	0,6%	7,8%	90,9%	0,6%	0,0%	99,4%	
	75	Bakifrån 2	0,0%	0,3%	3,9%	94,8%	1,0%	0,0%	99,4%	
	76	Hasleder	0,0%	0,0%	2,3%	97,7%	-	-	99,4%	
	77	Spårvidd bak	0,0%	3,6%	17,5%	76,1%	2,3%	0,6%	99,4%	
	78	Spårvidd fram	0,0%	1,6%	13,6%	80,6%	4,2%	0,0%	99,4%	
	79	Fram	0,0%	0,6%	7,8%	88,3%	2,9%	0,3%	99,4%	
	80	Armbågar rörelse	0,3%	6,5%	41,4%	51,8%	-	-	99,4%	
	81	Handlovar	0,0%	1,6%	6,2%	92,2%	-	-	99,0%	
	82	Rörelser fram	0,0%	0,3%	0,6%	98,7%	0,3%	0,0%	99,4%	
	83	Kroppshållning	0,0%	0,0%	1,9%	98,1%	-	-	99,0%	
	84	Rygg	0,0%	0,6%	3,9%	88,0%	7,1%	0,3%	99,0%	
	85	Steglängd fram	0,0%	3,2%	17,5%	78,9%	0,0%	0,3%	99,0%	
	86	Steglängd bak	0,3%	5,2%	37,5%	56,3%	0,3%	0,3%	99,4%	
	87	Svanshållning 1	0,6%	3,9%	15,2%	77,3%	2,3%	0,6%	99,4%	
	88	Svanshållning 2	0,0%	0,6%	1,0%	98,1%	0,3%	0,0%	99,4%	
	89	Svanshållning 3	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	-	-	99,4%	
	Päls & y	90	Pälslängd	0,0%	0,6%	2,3%	94,5%	2,3%	0,3%	99,4%
		91	Pälskvalitet	0,3%	0,3%	0,3%	97,4%	1,6%	0,0%	99,4%

92	Struktur	0,0%	0,0%	0,6%	99,4%	0,0%	0,0%	0,0%	99,4%
93	Underull	0,3%	2,9%	6,5%	89,3%	0,6%	0,3%	0,0%	99,4%
94	Charbonnage	-	-	-	-	-	-	-	-
95	Färg 1	-	-	-	-	-	-	-	-
96	Färg 2	0,0%	0,0%	0,0%	99,7%	0,3%	0,0%	0,0%	99,0%
97	Tanfärg	0,0%	0,3%	1,0%	98,4%	0,3%	0,0%	0,0%	98,7%
98	Mask	-	-	-	-	-	-	-	-
99	Tecken	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	98,1%
100	Vita tecken	0,0%	0,3%	5,9%	93,5%	0,0%	0,0%	0,3%	98,4%
Mentalitet	101	Tillgänglighet	0,3%	0,0%	1,9%	97,7%	0,0%	0,0%	99,7%
	102	Tandvisning	0,0%	0,3%	1,0%	98,7%	0,0%	0,0%	99,4%
	103	Mätning hantering	0,0%	1,0%	3,9%	94,5%	0,3%	0,3%	99,4%

Figur 29. Tabell med resultaten från exteriörbeskrivningarna.

En övergripande sammanställning av resultaten per bedömningsområde.

	4	3	2	1	5	6	7
	Mycket	Något		Lagom	Något		Mycket
	"Kort, lågt eller litet"			Lagom	"Långt, högt eller stort"		
TOTALT	0%	1%	8%	89%	2%	0%	0%
HELHET	0%	1%	10%	85%	3%	0%	0%
HUVUD	0%	1%	8%	88%	3%	0%	0%
FRAMPARTI	0%	1%	8%	91%	1%	0%	0%
RYGG	0%	0%	2%	92%	6%	1%	0%
BAKPARTI	0%	1%	9%	88%	1%	0%	0%
RÖRELSER	0%	2%	11%	85%	2%	0%	0%
PÄLS & FÄRG	0%	1%	2%	97%	1%	0%	0%
	Mycket	Något		Något		Mycket	
	"Reserverad eller berörd"			"Aggressiv eller ej hanterbar"			
MENTALITET	0%	0%	2%	97%	0%	0%	0%

Figur 30. Fördelning av resultat per bedömningsområde vid exteriörbeskrivning.

Mål

Kortsiktiga mål (5år)

- 30 % av alla kelpies exteriörbeskrivs, gärna av flera olika exteriörbeskrivare.
- Medelmankhöjden har inte ökat.

Långsiktiga mål (10 år)

- 40 % av alla kelpies exteriörbeskrivs
- Medelmankhöjden för hanar är max 50 cm och för tikar max 47 cm.

Strategier

- Informera kelpieägare och uppfödare om exteriörbeskrivning
- Anordna exteriörbeskrivningar

- Gör resultaten från exteriörbeskrivningarna officiella (detta sker i samarbete med SBK)

Sammanfattning

Hälsa och funktion

- Hundens hälsa och välbefinnande skall alltid komma i första hand, dvs störst hänsyn skall tas till hälsostörningar som förorsakar lidande hos hunden. Prioritera avel som gynnar avkommans möjlighet till ett långt liv utan hälsostörningar.
- Prioritera avel som gynnar god funktion.
- Avelsdebuten bör ske tidigast vid den ålder då hunden med stor sannolikhet hunnit utveckla för rasen kända hälsostörningar. I annat fall bör information inhämtas om föräldradjurens hälsostatus vid lämplig ålder.
- Avelsdebuten bör ske tidigast vid den ålder då hunden uppvisar en vuxen individs fysiska mognad och beteende (mentalitet).
- Klubben ska lyfta fram uppfödare vars avelsarbete bidrar till att nå målen.
- Klubben ska arbeta för att ha en informativ valphänvisning med information om de planerade eller kommande valparna baserat på målen i RAS.

Avel för mentala egenskaper anpassade till rasens funktion och samhällets krav

”Hund som uppvisar beteendestörning i form av överdrivna rädlereaktioner eller aggressivt beteende i oprovocerade eller för hunden vardagliga situationer ska inte användas i avel.” (SKK:s grundregler utdrag ur punkt 2:3).

Låg andel av nära släktskapsparningar

Importer avelsdjur med låg grad av släktskap till befintliga avelsdjur. Undvik kraftig inavel, avelsdjur bör inte vara närmare besläktade än kusiner (inavelsgrad högst 6,3 % men helst max 2,5 % räknat som ökning över fem generationer). Använd avelsdjur ur så många familjer som möjligt och undvik att upprepa tidigare gjorda kombinationer.

Tänk på att för importerade djur registreras endast en treledsstamtavla i rasdata varför inavelsnivån vanligen blir underskattad.

Naturlig fortplantning

Att till avel endast använda hundar som inte bedöms ha nedsatt könsdrift eller oförmåga till normal parning.

”Att till avel endast använda hund som kan fortplanta sig på ett naturligt sätt. Används artificiell insemination (AI) trots avsaknad av dokumenterad avelsförmåga ska

respektive ansvarig AI-veterinär intyga att hanhunden och tiken inte bedöms ha nedsatt könsdrift eller oförmåga till normal parning.” (SKK:s grundregler punkt 2:5)

Plan för fortsatt arbete i klubben

Implementera de strategier som finns i RAS och göra årliga utvärderingar.

Övrigt

RAS dokumentet har tagits fram av avelskommittén med hjälp av tillfrågade experter på aktuella områden.

Bilaga 1 – Utlåtande om RAS 2012

Utlåtande över RAS för australian kelpie

Undertecknad har på SKK/AKs uppdrag granskat Svenska Kelpieklubbens och Svenska Brukshundklubbens avelstrategi för australian kelpie.

Jag finner strategin mycket väl genomarbetad och korrekt förankrad i klubben.

Det reviderade RAS är ett lättläst välstrukturerat dokument. Det är enkelt att hitta det man söker och det olika avsnitten är klara och tydliga. Mål och strategier är logiska och rimliga.

Lycka till med det fortsatta avelsarbetet!

Färgelanda 2012-09-04

Anna Uthorn